

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Черкаської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в IV кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у IV кварталі 2020 року свідчать, що на тлі посилення карантинних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні наступні 12 місяців. Водночас керівники підприємств позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується помірна інфляція. Девальваційні очікування зросли.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 21.1% (у III кварталі 2020 року – 15.8%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 24.4%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 7.5%, становить 72.2% (у попередньому кварталі – 68.4%), у цілому по Україні – 49.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та доходи населення (графік 2);
- **подальше посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 72.2% респондентів (у попередньому кварталі – 66.7%), у цілому по Україні – 87.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 11.1% (одні з найвищих оцінок серед регіонів), у попередньому кварталі – 29.4% (таблиця). У цілому по Україні очікується незначне поліпшення фінансово-економічного стану підприємств – 1.3%;
- **загальні обсяги реалізації виробленої продукції на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2020 року – 17.6%). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку зростатимуть значно нижчими темпами: баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – 40.0%) (таблиця). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 7.1% та 3.8% відповідно;
- **інвестиційні видатки на машини, обладнання на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 12.5%). **Обсяг видатків на виконання будівельних робіт,** за оцінками респондентів, **зменшиться:** баланс відповідей – «мінус» 6.3% (у попередньому кварталі – 6.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – 3.8% та «мінус» 4.5% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 9.9%;
- **значне зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 73.7% та 52.6% відповідно (у III кварталі 2020 року – 73.7% та 44.4%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** вищими темпами: баланси відповідей – 68.8% та 64.7% відповідно (у III кварталі 2020 року – 66.7% та 61.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит (оцінки впливу цих чинників зросли) (графік 5).

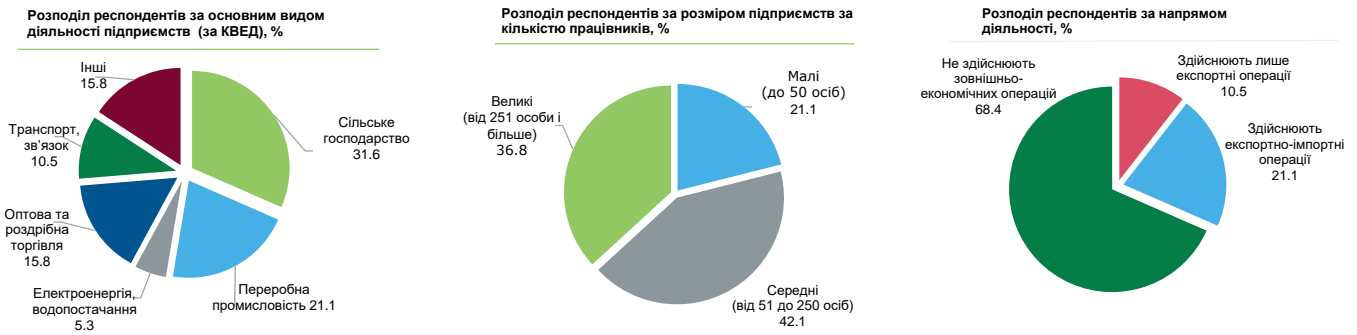
Потреба підприємств у позикових коштах найближчим часом **не зміниться** (графік 8). Половина респондентів, які планують брати банківські кредити, надає перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, значні коливання курсу гривні до іноземних валют та надмірні вимоги до застави (графік 10).

94.7% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

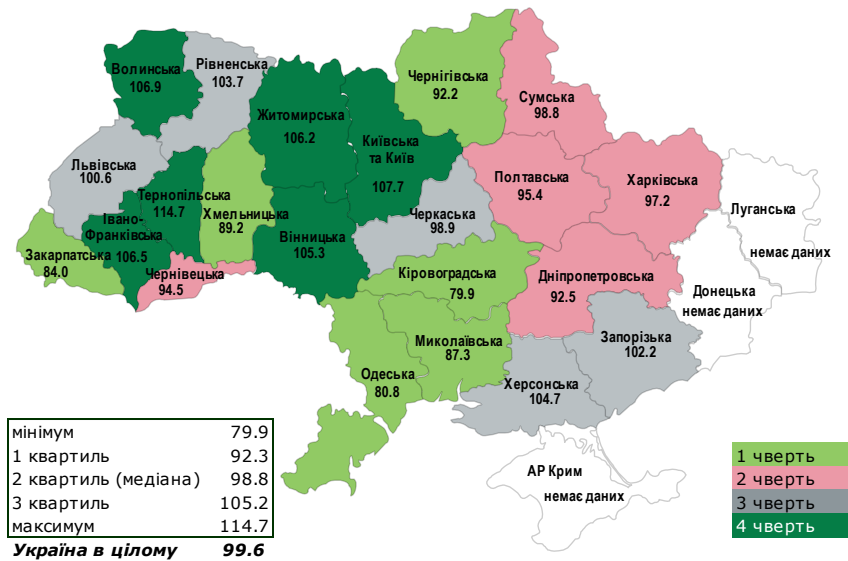
- **поточний фінансово-економічний стан поганий** третій квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у III кварталі 2020 року – «мінус» 21.1%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 3.2%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** зменшився і є **нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у III кварталі 2020 року – 0.0%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 11.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 06 листопада – 01 грудня 2020 року;
- опитано всього 19 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

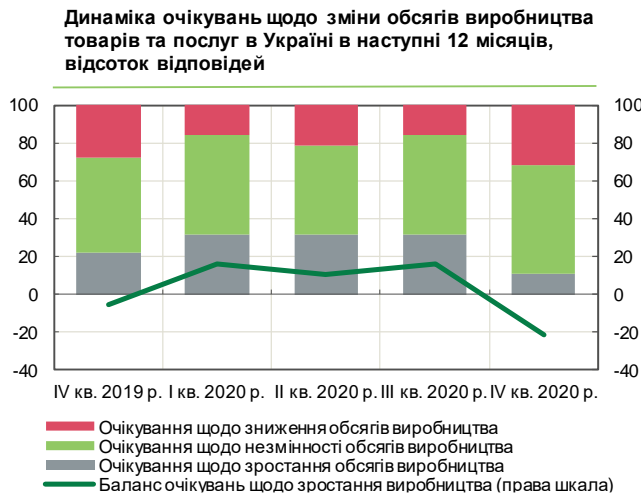
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	0.0	11.8	16.7	29.4	11.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-15.8	10.5	15.8	17.6	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	0.0	-5.9	6.3	-6.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	17.6	7.7	0.0	12.5	0.0
кількості працівників	-26.3	-5.3	-16.7	0.0	-10.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

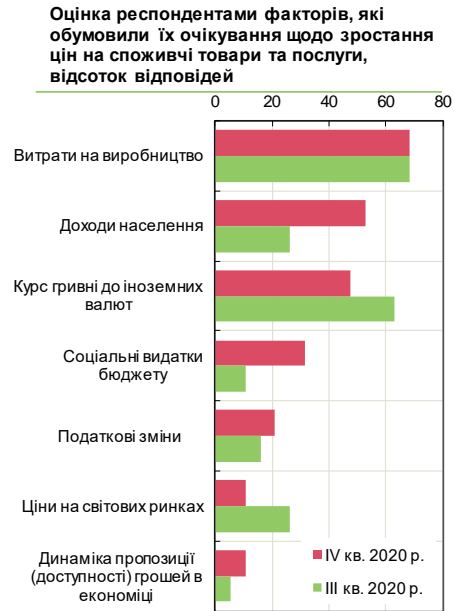
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

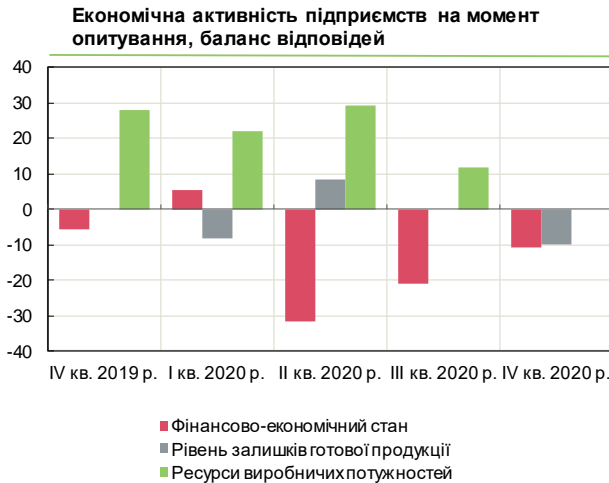
Графік 1

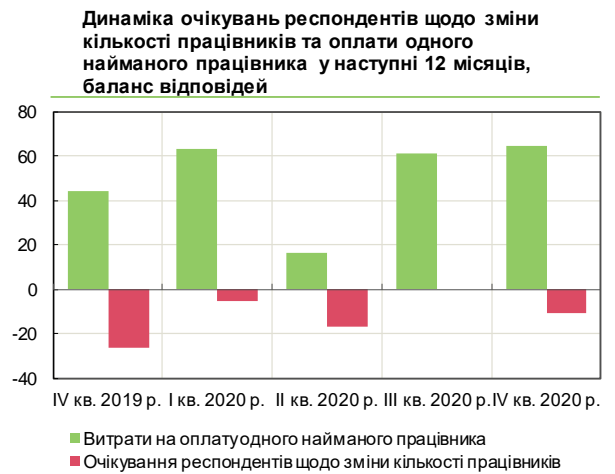
Графік 2

Графік 3

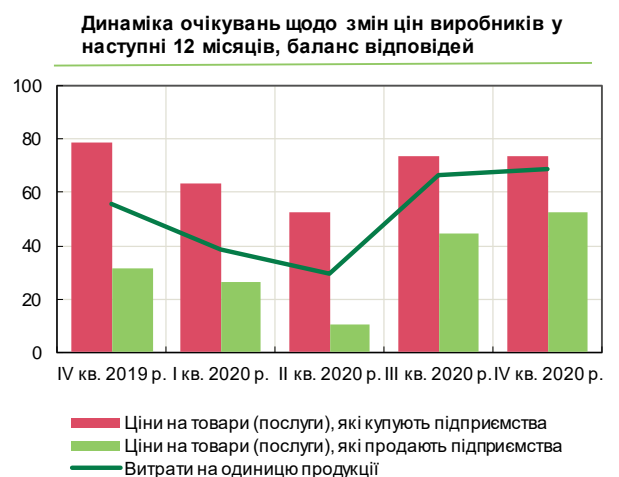
Графік 4

Графік 5

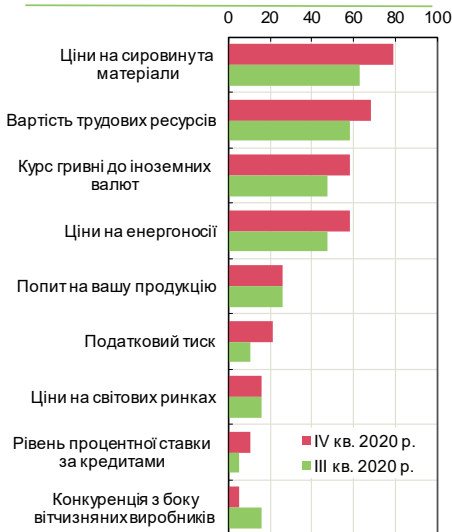

Графік 6

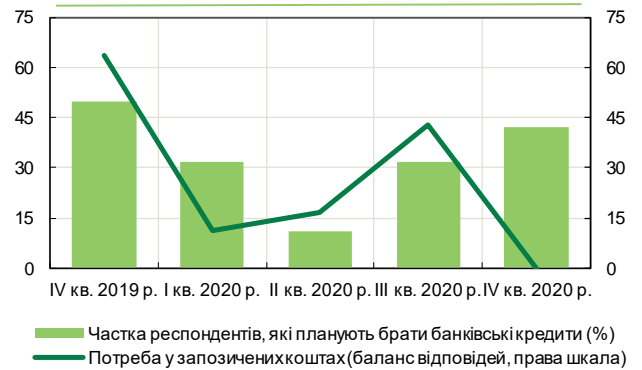
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня випускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

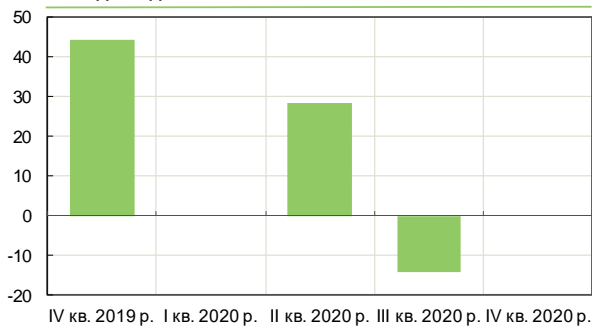
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

